ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1960

π. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΕΤΑΛΛΗΝΟΥ

Ορθοδοξία και Ελληνισμός στον σύγχρονο κόσμο

Ομιλία στην εκδήλωση προς τιμή των εισαχθέντων
στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση
κατά το Ακαδημαϊκό Έτος 2001-2002

ΠΟΛΥΓΥΡΟΣ 2002

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1960

Διαχρονική προσφορά στην πνευματική, πολιτιστική και κοινωνική ζωή της Χαλκιδικής

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Πρόεδρος: **Βασίλειος Ν. Πάππας**, δικηγόρος-βουλευτής Νομού Χαλκιδικής

Α' αντιπρόεδρος: **Ερατώ Ζέλλιου-Μαστοροκώστα**, φιλόλογος, τ. προϊστ. Δευτ/θμιας Εκπ/σεως Χαλκιδικής

Β' αντιπρόεδρος: **Τιμολέων Μακρογιάννης**, καθηγητής Α.Π.Θ.

Γεν. Γραμματέας: **Κων/νος Κοντογιαννόπουλος**, μαθηματικός, τ. λυκειάρχης

Ειδ. Γραμματέας: **Αστέριος Καραμπατάκης**, σχολικός σύμβουλος φιλολόγων

Υπ. Δ. Σχέσεων: **Ευθυμία-Ελένη Χατζηαθανασίου**, ΕΤΕΠ του Α.Π.Θ.

Ταμίας: **Σωτήριος Χατζηαθανασίου**, τραπεζικός

Έφορος: **Μαγδαληνή Λαλιώτου**, φιλόλογος

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1960

π. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΕΤΑΛΛΗΝΟΥ

Ορθοδοξία και Ελληνισμός στον σύγχρονο κόσμο

Ομιλία στην εκδήλωση προς τιμή των εισαχθέντων
στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση
κατά το Ακαδημαϊκό Έτος 2001-2002

Η εκδήλωση οργανώθηκε με τη συνεργασία του Δήμου Πολυγύρου

ΠΟΛΥΓΥΡΟΣ 2002

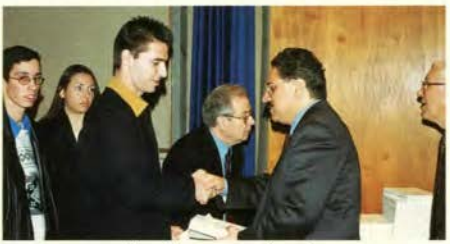

Αφιερώνεται
στη σπουδάζουσα νεολαία
της Χαλκιδικής

Το χρονικό της εκδήλωσης

Η εκδήλωση βράβευσης των αποφοίτων των Λυκείων της Χαλκιδικής έχει γίνει πλέον θεσμός για την Εταιρεία μας. Μια εκδήλωση αναγνώρισης των προσπαθειών καθηγητών, γονέων και κατεξοχήν αυτών των μαθητών, ενώ παράλληλα με την επίδοση βραβεύεται και το ήθος.

Όλα αυτά τα χρόνια η Χαλκιδική αισθάνεται περήφανη, γιατί πολλά παιδιά της κατόρθωσαν και πέρασαν το κατώφλι των Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. της χώρας, συμβάλλοντας έτσι στην πνευματική άνοδο του νομού μας.

Βράβευση μαθητών

Ασφαλώς ο αριθμός των επιτυχόντων που έχουν τη Χαλκιδική ως τόπο καταγωγής δεν είναι συγκεκριμένος, όπως επίσης και τα ονόματα. Γι' αυτό το λόγο και η Εταιρεία μας περιορίζεται να βραβεύει τους επιτυχόντες από τα Λύκεια της Χαλκιδικής.

Η φετινή εκδήλωση πραγματοποιήθηκε την Κυριακή 10 Φεβρουαρίου 2002 στο Δημοτικό Θέατρο Πολυγύρου για να τιμήσει τους απόφοιτους των Λυκείων της Χαλκιδιικής που πέτυχαν στις Ανώτερες και Ανώτατες Σχολές στις Πανελλήνιες Εξετάσεις του Ιουνίου 2001.

Βράβευση συλλόγου καθηγητών

Στην ίδια εκδήλωση τιμήθηκαν και οι καθηγητές των Λυκείων της Χαλκιδικής για τη συμβολή τους στην επιτυχία των μαθητών.

Το πρόγραμμα της εκδήλωσης περιλάμβανε αναλυτικά:

- Χαιρετισμό του Προέδρου της Εταιρείας κ. Βασιλείου Ν. Πάππα
- Χαιρετισμό του Δημάρχου Πολυγύρου κ. Δημητρίου Τζηρίτη

- Ομιλία του Αιδεσ. π. Γεωργίου Μεταλληνού, Καθηγητή Πανεπιστημίου, με θέμα: *«Ορθοδοξία και Ελληνισμός στον σύγχρονο κόσμο»*.
- Εκτέλεση τραγουδιών από την φημισμένη Παιδική Χορωδία του Δήμου Πολυγύρου υπό τη διεύθυνση του εξαίρετου χοράρχη κ. Σωτηρίου Αλεβίζου

Η Παιδική Χορωδία του Δήμου Πολυγύρου

Η κοπή της βασιλόπιτας

- Κοπή βασιλόπιτας
- Απονομή τιμητικών διακρίσεων
- Δεξίωση στο χώρο του θεάτρου

Την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους ο Σεβασμιότατος Μητροπολίτης Κασσανδρείας κ.κ. Νικόδημος, εκπρόσωποι των πολιτικών, δικαστικών και στρατιωτικών Αρχών του νομού, εκπρόσωποι της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, φορέων και οργανώσεων, εκπαιδευτικοί, γονείς, μαθητές και πλήθος κόσμου. Χαιρετισμό απέστειλαν επίσης ο υφυπουργός Εθν. Οικονομίας κ. Χρ. Πάχτας και ο βουλευτής κ. Αθ. Φλωρίνης.

Μερική άποψη από το πολυπληθές ακροατήριο στο θέατρο του Πολυγύρου

Ομιλία του Δημάρχου Πολυγύρου κ. Δημήτρη Τζηρίτη

Εκλεκτοί προσκεκλημένοι, αγαπητοί εκπαιδευτικοί, αγαπητά παιδιά,

Είναι μια ξεχωριστή μέρα για το Δήμο μας σήμερα. Είναι μια ξεχωριστή μέρα, γιατί δίνει μία απάντηση στο μόνιμο καθημερινό αγωνιώδες ερώτημα της περιρρέουσας αλλοτρίωσης: Εάν υπάρχουν αξίες. Και οι αξίες είναι εδώ. 480 παιδιά που στόχευσαν, πάλεψαν, κέρδισαν.

Είναι υποχρέωση δική μας αυτό να το εκτιμήσουμε ιδιαίτερα και αυτό θα κάνουμε. Και να μοιραστούμε και τη χαρά μαζί με αυτά τα παιδιά, γιατί είναι η πρώτη μεγάλη επιτυχία στη ζωή τους. Η οποία επιτυχία δεν ήρθε μόνη. Τίποτε δεν κερδίζεται στη ζωή εύκολα και από μόνο του. Δεν είναι κανένας τυχερός. Στη ζωή κερδίζουν εκείνοι που παλεύουν. Εκείνοι που ξεπερνούν τα πάθη τους. Εκείνοι που αγνοούν την κούραση και το φόβο και την αγωνία, βάζουν στόχους ψηλά και προχωρούν. Έτσι είναι τα παιδιά, που είναι σ'αυτή την αίθουσα σήμερα. Γι'αυτό αισθανόμαστε ιδιαίτερη χαρά που τα φιλοξενούμε.

Και θα βάλουμε και μια άλλη διάσταση, την οποία γνωρίζουμε όλοι. Δεν έχουν τα καλύτερα σχολεία οι εκπαιδευτικοί μας. Είναι λίγοι και γίνονται ακόμη λιγότεροι από το σύστημα που είναι πιεστικό και δεν αφήνει τον εκπαιδευτικό σήμερα να σχεδιάσει και να ακουμπήσει, αυτό που κουβαλάει ως αρχή πάνω στο μαθητή. Παρ' όλα αυτά τα παιδιά κέρδισαν και τους αξίζει ένα μεγάλο μπράβο, όπως αξίζει ένα μεγάλο μπράβο και στους γονείς, που έκαναν τέτοια παιδιά.

Όμως για να έρθω και σε σας παιδιά. Μη νομίζετε πως αυτό είναι το τέλος. Είναι ένα σημείο που ξεκινάει μια καινούρια πορεία, μια ξεχωριστή ρότα που θα' ναι πιο δύσκολη. Για μια μονάχα στιγμή όπως αναρτάται ένα όνομα σε ένα χαρτί, είναι αυτός ο σταθμός για σας. Η πορεία από δω και πέρα είναι πιο δύσκολη. Γιατί οι στόχοι είναι πιο υψηλοί, είναι πιο δύσκολοι και θα χρειαστεί να παλέψετε περισσότερο. Όμως στεφανώνεται εκείνος που παλεύει σκληρά και όταν ανεβεί τον ανηφορικό δρόμο. Και εγώ πιστεύω πως και κει θα πετύχετε. Έχετε υποχρέωση να το κάνετε.

Ο Πρόεδρος της ΙΛΕΧ είπε ότι εμείς έχουμε στα χέρια μας την Ελλάδα του αύριο. Όχι εμείς. Εμείς έχουμε την Ελλάδα του σήμερα, να κάνουμε για σας ένα ασφαλές σήμερα, να μην αγωνιάτε. Το αύριο είστε εσείς. Είναι στα δικά σας χέρια και εύχομαι και πιστεύω πως θα το πετύχετε. Καλή δύναμη, καλή πορεία, και να φροντίσετε ακόμα όταν δάσκαλοι γίνετε, να συνεχίσετε να είστε μαθητές. Γιατί ο άνθρωπος που συνεχώς μαθαίνει, γίνεται πιο χρήσιμος στην κοινωνία.

Μηνύματα

Κύριε Πρόεδρε,

Έλαβα με μεγάλη χαρά την πρόσκλησή σας για να παραστώ στην εκδήλωση που διοργανώνει η Ιστορική και Λαογραφική Εταιρεία, για να τιμήσει τους αποφοίτους των Λυκείων Χαλκιδικής που πέτυχαν στις Ανώτερες και Ανώτατες Σχολές στις Γενικές Εξετάσεις του περασμένου Ιουνίου. Με ιδιαίτερη συγκίνηση διάβασα ότι στην εκδήλωσή σας θα τιμήσετε και τους καθηγητές των παιδιών για τη συμβολή τους στη μεγάλη επιτυχία τους.

Πιστεύω ακράδαντα ότι η τιμή ανήκει και στους μαθητές και στους δασκάλους. Η δική τους προσπάθεια έκανε όλους εμάς τους Χαλκιδικιώτες υπερήφανους και περισσότερο αισιόδοξους για το μέλλον του τόπου μας, το μέλλον των παιδιών μας.

Τα φοιτητικά χρόνια που ζουν σήμερα τα παιδιά μας είναι ίσως η μεγαλύτερη ευκαιρία τους για να πετύχουν με τον καλύτερο τρόπο αυτό που οι αρχαίοι ονόμαζαν «περιαγωγή της ψυχής» και εννοούσαν βέβαια τη βαθύτερη γνώση που προσφέρει η Παιδεία.

Στον δύσκολο δρόμο της γνώσης που διάλεξαν να πάρουν τα παιδιά μας, δεν θα είναι μόνα τους. Μαζί τους οι ελπίδες και οι προσδοκίες όλων. Γονιών, δασκάλων και πολιτείας. Θα ακολουθούμε τα βήματά τους με σεβασμό και συναίσθηση του χρέους μας απέναντί τους.

Παρά την προσπάθειά μου να ανατρέψω το πρόγραμμα των ανειλημμένων υποχρεώσεών μου και να παραστώ στην εκδήλωσή σας, όχι μόνο ως πολιτικός, αλλά ως υπερήφανος Χαλκιδικιώτης, στάθηκε αδύνατο. Θέλω όμως να σας διαβεβαιώσω ότι η σκέψη μου είναι μαζί σας. Να απευθύνω στα παιδιά μας και στους δασκάλους τους τις πιο θερμές μου ευχές για καλή επιτυχία και καλή δύναμη.

Με τους ειλικρινείς μου χαιρετισμούς

Χρήστος Αστ. Πάχτας, Υφυπουργός Εθν. Οικονομίας

Αγαπητέ κύριε Πρόεδρε και συνάδελφε,

Ευχαριστώ για την πρόσκληση να παρευρεθώ στην εκδήλωση που οργανώνει η Ιστορική και Λαογραφική Εταιρεία για να τιμήσει τους αποφοίτους των Λυκείων Χαλκιδικής που πέτυχαν στις Ανώτερες και Ανώτατες Σχολές στις Γενικές Εξετάσεις του Ιουνίου 2001, αλλά δυστυχώς ανειλημμένες υποχρεώσεις καθιστούν αδύνατη την παρουσία μου.

Παρακαλώ να μεταβιβάσετε τις θερμές μου ευχές για καλή σταδιοδρομία στους επιτυχόντες μας, που μας καθιστούν περήφανους προσφέροντας ελπιδοφόρο μήνυμα για την προκοπή του τόπου μας.

Εύχομαι η Χαλκιδική μας να έχει πάντα τέτοιες διακρίσεις και επιτυχίες!

Φιλικά

Αθ. Φλωρίνης, Βουλευτής Χαλκιδικής

Μικρή αναφορά σ' ένα έργο

του κ. Βασιλείου Ν. Πάππα, Προέδρου της Εταιρείας, Βουλευτή Χαλκιδικής

Από τα πιο έντονα στοιχεία που διαφοροποιούν τον άνθρωπο από τον υπόλοιπο άλογο κόσμο είναι η έμφυτη τάση του για πρόοδο. Στον αιώνα που πέρασε η επιστημονική έρευνα και η πρακτική εφαρμογή των ευρημάτων της σημείωσαν μια ανήκουστη ως τα σήμερα πρόοδο. Προοδεύσαμε αλλά δεν ευτυχήσαμε.

Ο λεγόμενος «πολιτισμός», που μάθαμε να αξιολογούμε με τους δείκτες των επιστημονικών κατακτήσεων και της οικονομικής τιμής, αντί να δαμάσει τα ένστικτα της αρπαγής και του φόνου, τα έκανε πιο καταστροφικά. Ο δαμασμός της ύλης απορρόφησε τόσο τη δημιουργική σκέψη του ανθρώπου, που κατάντησε να παραμεριστθούν όσα στοιχεία καλλιεργούν τον ίδιο τον άνθρωπο, τον συναισθηματικό του κόσμο, την αυτοσυνειδησία του, το ήθος του.

Ο τεχνικός πολιτισμός είναι πραγματικότητα και η λύση του προβλήματος είναι στον πνευματικό πολιτισμό. Γιατί μόνο με την ορθή παιδεία θα αναπτυχθούν ισόρροπα όλες οι πολιτιστικές αξίες.

Η κλασική παιδεία και το πνεύμα της είναι αυτά που χρειάζεται ο άνθρωπος, για να μπορεί κάθε στιγμή να καθορίζει την πορεία της δημιουργικότητας αναφορικά τόσο προς τον ίδιο και τους σκοπούς του, όσο και προς την εξέλιξη της γνώσης.

Η κλασική παιδεία αποτελεί ένα μεγάλο δρόμο για την ολοκλήρωση του ανθρώπου και την επίτευξη της δημιουργικής του αποστολής στην εγκόσμια ζωή.

Μέσα σ' ένα τέτοιο πνεύμα που προάγει την κλασική παιδεία εντάσσεται και η προσπάθειά μας, από τους βασικούς μας στόχους ως Ιστορικής και Λαογραφικής Εταιρείας Χαλκιδικής, να δημιουργήσουμε ένα πεδίο άμιλλας μεταξύ των μαθητών των Λυκείων της Χαλκιδικής.

Κάναμε την εκδήλωση αυτή θεσμό, κι αυτό μας κάνει να νιώθουμε περήφανοι, όλη η διοίκηση της Εταιρείας. Θέλουμε με αυτή την ενέργειά μας να δώσουμε ένα μήνυμα στους νέους της Χαλκιδικής, ότι αναγνωρίζουμε τους κόπους τους, τους συγχαίρουμε και παράλληλα τους καλούμε να συστρατευθούν μαζί μας στους υψηλούς στόχους της Εταιρείας: να συμβάλουν δηλαδή στην πνευματική και πολιτιστική ανάπτυξη της Χαλκιδικής μας.

Κεντρικός ομιλητής ο Αιδεσιμότατος Πρωτοπρεσβύτερος Γεώργιος Μεταλληνός, ένας πολύ αγαπητός ιερωμένος και διακεκριμένος πανεπιστημιακός διδάσκαλος με πλούσια επιστημονική και κοινωνική προσφορά, ιδιαίτερα στους νέους.

Δεν είναι στις προθέσεις μου, κυρίες και κύριοι, να αναλύσω την 42χρονη ανοδική πορεία της Εταιρείας, της γνωστής ως Ι.Λ.Ε.Χ. Άλλωστε τα πανελλήνια και διεθνή συνέδριά της, η περιοδική της έκδοση «Χρονικά της Χαλκιδικής», μονογραφίες, η κινηματογραφική καταγραφή (Νέστορα Μάτσα), οι δεσμοί με την Ομογένεια, το Κέντρο Έρευνάς της, οι βιβλιοθήκες της, το Κέντρο Αριστοτελικών Ερευνών και Μελέτης των Αρχαίων Σταγείρων (παράρτημά της) και τόσα άλλα επιτεύγματα αποτελούν σταθμούς της Εταιρείας και περιγράφονται αναλυτικά στο έντυπο που ήδη σας διανεμήθηκε.

Επιτρέψτε μου όμως να σταθώ ελάχιστα στην καρδιά του προβληματισμού της εποχής μας, που είναι η παιδεία, μια και η δύναμη αυτού του Έθνους, ο πραγματικός πλούτος της πατρίδας μας είναι το ανθρώπινο κεφάλαιο, το ανθρώπινο δυναμικό της. Είναι αυτά τα Ελληνόπουλα της Χαλκιδικής που βραβεύουμε σήμερα με πολλή αγάπη.

Αναμφισβήτητο γεγονός είναι πλέον ότι η γνώση, η πληροφορία, η τεχνογνωσία, οι άνθρωποι, τα αγαθά, διακινούνται πλέον με ιλιγγιώδεις ταχύτητες. Κατά συνέπεια μεγαλύτερη επένδυση που μπορούμε να

κάνουμε ως Έθνος σήμερα είναι στην παιδεία και τον πολιτισμό.

Δεν είναι μόνο ανάγκη για να σταθούμε στον όλο και πιο ανταγωνιστικό κόσμο που ήδη ανέτειλε. Είναι και ανάγκη για να γίνει η Ελλάδα ένα διεθνές κέντρο παροχής υπηρεσιών παιδείας.

Βραβεύουμε όμως, κυρίες και κύριοι, σήμερα και τους δασκάλους των παιδιών αυτών για τη συμβολή τους στην επιτυχία. Αυτούς τους ακάματους εργάτες του Πνεύματος, τους οποίους θα πρέπει η επίσημη Πολιτεία να αποφασίσει θαρραλέα και έντιμα να αποκαταστήσει στη θέση που τους ανήκει. Γιατί είναι κρισιμότατος ο ρόλος τους και η συνεισφορά τους στην κοινωνία μας.

Κλείνοντας αυτό τον σύντομο χαιρετισμό μου εκ μέρους της Εταιρείας και του διοικητικού συμβουλίου της, εκφράζω τις θερμές ευχαριστίες μου σε όλους εσάς που ανταποκριθήκατε στην πρόσκλησή μας και μας τιμήσατε. Να ευχαριστήσω τις Αρχές του τόπου μας, τους φορείς, τα βραβευόμενα παιδιά και τους αγαπητούς τους γονείς, γιατί κι αυτοί δικαιούνται μερίδιο από τον δημόσιο έπαινο των παιδιών τους.

Τέλος να ευχαριστήσω τον κ. Δήμαρχο και το Δημοτικό Συμβούλιο Πολυγύρου, που είναι και συνδιοργανωτές της εκδήλωσης, για την παραχώρηση του αμφιθέατρου και τη δεξίωση που θα ακολουθήσει μετά το πέρας της εκδήλωσης.

Εκλεκτοί προσκεκλημένοι, κυρίες και κύριοι, η Ελλάδα του αύριο είναι στα δικά μας χέρια. Και πάνω απ' όλα η ευθύνη μας είναι την Ελλάδα του αύριο να την κάνουμε αντάξια των προσδοκιών των νέων ανθρώπων. Χωρίς εξαρτήσεις, χωρίς δεσμεύσεις και χωρίς τραυματικά βιώματα. Σεβόμαστε την ιστορία μας και έχουμε αμετακίνητη άποψη για την ερμηνεία της. Είναι όμως ανάγκη να πούμε και τούτο: Ότι, αν πράγματι μας διακατέχει η αγωνία για μια καλύτερη Ελλάδα, να ξεχάσουμε τις πολιτικές καταβολές ή τις κομματικές ταυτότητες του χθες. Να απλώσουμε τα χέρια σε όλους και σε όλες, γιατί η Χαλκιδική μας, η Ελλάδα του αύριο, η Ελλάδα του 21ου αιώνα, είναι εκείνα που μας ενώνουν. Και αυτά που μας ενώνουν είναι πολλαπλά ισχυρότερα και σημαντικότερα από τα όποια μικρά μάς χώριζαν στο χθες.

Ομιλία
του π. Γεωργίου Μεταλληνού

Ομιλία π. Γεωργίου Μεταλληνού

Σεβαστοί Πατέρες,
Κύριε Βουλευτά και Πρόεδρε της ΙΛΕΧ,
Κύριε Δήμαρχε,
Αξιότιμοι εκπρόσωποι των Αρχών και Φορέων της περιοχής,
Αγαπητοί Συνάδελφοι Εκπαιδευτικοί,
Αγαπητή Σπουδάζουσα Νεολαία,
Κυρίες και Κύριοι,

Περιττό να πω ποια αισθήματα με διακατέχουν αυτή τη στιγμή, διότι ο κ. Βουλευτής και Πρόεδρος της διακεκριμένης Εταιρείας σας μου έκανε την τιμή πρώτα να τον γνωρίσω και δεύτερον να με καλέσει στον ευλογημένο αυτό τόπο, που γειτνιάζει με το Άγιον Όρος, για να κάμω αυτή εδώ την ομιλία. Ευχαριστώ, επίσης, τον κ. Δήμαρχο και τις Αρχές του τόπου, εκφράζω δε την ευγνωμοσύνη μου και στον Σεβασμιότατο, που με δέχθηκε με ανοιχτή την αγκαλιά του στη Θεία Λειτουργία, αναθέτοντάς μου τιμητικά και το θείο κήρυγμα.

1) Μιλώντας κανείς για τον Ελληνισμό και την Ορθοδοξία, την Ορθοδοξία και τον Ελληνισμό, αγγίζει ένα μυστήριο, ένα θαύμα κυριολεκτικά, που συντελέσθηκε μέσα στην Ιστορία. Διότι η ιστορική ένωση των δύο αυτών οικουμενικών μεγεθών προκάλεσε αληθινή κοσμογονία. Δημιούργησε ένα νέο κόσμο, μια αληθινή «Νέα Εποχή». Για να μιλήσω θεολογικά, ξαναδημιούργησε, ανέπλασε τον κόσμο ολόκληρο. Και η ένωση των δύο αυτών μεγεθών ως πηγή ζωής ανεξάντλητη αρδεύει συνεχώς την παγκόσμια κοινωνία. Στην εποχή μας όμως τίθεται με τρόπο οξύ και καθοριστικό το πρόβλημα της συνέχειας του συνδέσμου αυτού, που τόσο ωφέλησε τον κόσμο.

Θα προσπαθήσω να σκιαγραφήσω τα δύο αυτά μεγέθη, προσδιορίζοντας ιστορικά τη στιγμή της συναντήσεως και ενώσεώς τους και τον τρόπο της διασύνδεσής τους, υπογραμμίζοντας συνάμα τις κύριες απειλές για τη συνέχεια της ένωσης αυτής στους δύσκολους καιρούς μας.

Τι είναι ο Ελληνισμός; Ό,τι υψηλότερο και ιερότερο παρήγαγε ο

κόσμος μέσα στην ιστορική του πορεία και στα όρια της λυτρωτικής αναζήτησής του, της ανάστασης και ανάτασής του στις οντολογικές αρχές του, είναι ο Ελληνισμός. Η μεγαλύτερη δημιουργία στον κόσμο, το φως πραγματικά της Οικουμένης. Δεν είναι εθνικισμός ούτε ρατσισμός να μιλεί κανείς έτσι για τον Ελληνισμό, διότι όσα ψέλλισα προηγουμένως είναι πορίσματα της διεθνούς Επιστήμης, συμπεράσματα της επιστήμης της Ιστορίας. Ποια είναι η ουσία του Ελληνισμού, της Ελληνικότητας;

α) Ένα πρώτο γνώρισμα ουσιαστικό της Ελληνικότητας είναι **η θεοκεντρικότητα**. Στην ιστορία μας δεν υπήρξε ποτέ αθεΐα. Η αθεΐα με τη σημερινή γνωστή μορφή της είναι δημιούργημα των τελευταίων ευρωπαϊκών αιώνων. Για να προσδιοριστεί η αξία ή απαξία του Έλληνος ανθρώπου από την αρχαιότητα, γίνεται αναφορά στη σχέση του με το Θείον, όπως και αν αυτό νοείται, με τον Θεό. Ένθους, δηλαδή έν-θεος, είναι ο αληθινός άνθρωπος στην ελληνική παράδοση. Ενθουσιασμός είναι η παρουσία του Θείου/Θεού μέσα στον άνθρωπο και αυτό συνεχίζεται ως την εποχή μας. **Θέωση** ορθόδοξα είναι η ενοίκηση του Θεού μέσα στον άνθρωπο, τον Άγιο. Και σήμερα για να χαρακτηριστεί αρνητικά κάποιος, προσδιορίζεται ως «αθεόφοβος», που «δεν έχει Θεό μέσα του». Όταν ο Απόστολος Παύλος (Πράξ. 17, 22) χαρακτήριζε τους Αθηναίους Έλληνες της εποχής του «δεισιδαιμονεστάτους» (ευσεβεστάτους), έλεγε την αλήθεια.

β) Μια άλλη συστατική ιδιότητα της ελληνικής συνειδήσεως είναι **ο ανθρωπισμός**. Η καταξίωση δηλαδή του ανθρώπου και των ανθρωπίνων. Ο ελληνικός ανθρωπισμός, αναφερόμενος στην τελική διαμόρφωση του αληθινού ανθρώπου, ξεκινά με το γνωστό «καλός καγαθός άνθρωπος», για να φθάσει στον λόγο του Μενάνδρου (4ος αι. π.Χ.) «ἦ χαρίεν ἄνθρωπος ὅταν ἄνθρωπος ἦ» (τι ωραίο πράγμα είναι ο άνθρωπος, όταν είναι όντως άνθρωπος). Η κατάφαση του ανθρώπου και η καταξίωσή του στα όρια της Ελληνικότητας συνυφαίνεται με την ενότητα των ανθρωπίνων πραγμάτων, χωρίς κανέναν τεμαχισμό των περιοχών της ζωής και δράσης του ανθρώπου. Κλασικό παράδειγμα αυτής της κατάφασης και ενιαιοποίησης είναι ο ιερός χώρος των Δελφών. Το μνημείο όλων των αιώνων είναι δομημένο σε τρία επίπεδα. Το πρώτο το συγκροτούν τα ιερά, «ἀπὸ Θεοῦ ἄρχεσθαι»! Το δεύτερο επίπεδο είναι το θέατρο, το σχολείο της ψυχής, το λαϊκό Πανεπιστήμιο της Ελληνικής Αρχαιότητας.

Το τρίτο επίπεδο είναι το Στάδιο, το γυμναστήριο, ο χώρος καλλιέργειας του σώματος. Ολόκληρος ο άνθρωπος γίνεται δεκτός ως ψυχή και σώμα, όπως ακριβώς και στην Ορθοδοξία, διότι ολόκληρος ο άνθρωπος είναι πλασμένος «κατ' εἰκόνα Θεοῦ», με βάση το αρχέτυπο του Θεανθρώπου-Χριστού και ολόκληρος ο άνθρωπος έχει προορισμό το «καθ' ὁμοίωσιν», δηλαδή την ένωση με το Θείο, τη Θέωση.

Ακριβώς στα θέματα αυτά Θεός-Άνθρωπος παρατηρείται η μεγαλύτερη σύγκλιση Ελληνισμού-Ορθοδοξίας. Ο Χριστός είναι Εκείνος που είπε (Μάρκ. 2, 27) ότι «Τὸ Σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο καὶ οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ Σάββατον». Αυτός ο λόγος θα έπρεπε να βρίσκεται ως προμετωπίδα όλων των ανθρωπιστικών και κοινωνικών Ιδρυμάτων του κόσμου. Διότι σημαίνει ότι όλοι οι θεσμοί είναι υπηρετικοί του ανθρώπου, διακονούν τον άνθρωπο. Κάθε άνθρωπο. Διότι κάθε άνθρωπος είναι, ως πλάσμα Θεού, ανώτερος από όλο τον κόσμο. «Τί δώσει ὁ ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;» (Ματθ. (16, 26). Ο Ελληνικός ανθρωπισμός καταξιώνεται και κορυφώνεται στο Ευαγγέλιο του Χριστού.

γ) Ένα άλλο στοιχείο της ελληνικότητας είναι **η αγάπη προς την αλήθεια**, που διατυπώθηκε από τον Αθηναίο Κλήμεντα των Αλεξανδρέα (+215) ως «ζήτησις ἀληθείας». Είναι η ελληνική φιλοσοφία. Οι Έλληνες δεν μιλούμε για σοφία, αλλά για φιλοσοφία, αγάπη προς τη σοφία, κίνηση δυναμική προς την εύρεση της Σοφίας, που τελικά είναι ο Θεός. Σοφία του Θεού ήταν για τους προγόνους μας η «θεά» Αθηνά. Για τους Ορθόδοξους Έλληνες σοφία του Θεού είναι ο Χριστός. Αυτή η κίνηση του Ελληνισμού προς την όντως Σοφία καταξιώνεται σε ένα λόγο του Απ. Παύλου προς τους Κορινθίους (Α' Κορ. 1, 22): «Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν, Ἰουδαῖοι σημεῖον αἰτοῦσι» Ο Ιουδαίος αιτεί, επαιτεί. Περιμένει παθητικά από τον Θεό να έλθει το αναμενόμενο, όπως οι Μάρτυρες του Ιεχωβά περιμένουν τον Αρμαγγεδώνα, τον μεγάλο πόλεμο του Θεού, για να πάρουν και αυτοί (μόνο τότε...) τα όπλα και να υποτάξουν όλα τα έθνη της γης και να ζουν πριγκηπικά επί χίλια χρόνια στον χιλιαστικό «παράδεισο». Οι Έλληνες δεν επαιτούμε, αναζητούμε να εύρουμε. Και «ὁ ζητῶν εὑρίσκει», όπως λέγει ο Χριστός (Ματθ. 7, 8).

Ο Κλήμης ο Αλεξανδρεύς με το να λέγει ότι η Ελληνική Φιλοσοφία «ζήτησίς ἐστιν ἀληθείας», υπονοεί και το ποια είναι αυτή η αλήθεια. Και αυτό το προσδιορίζει ερμηνευτικά ο Άγιος Κυπριανός

Καρχηδόνος (+258). Αλήθεια, λέγει, είναι Εκείνος (Πρόσωπο, δηλαδή), που μόνος τόλμησε στην ιστορία να πει: «Ἐγώ εἰμι ἡ Ἀλήθεια» (Ιωάνν. 14, 6), δηλαδή ο Ιησούς Χριστός. Αυτόν τελικά ζητούσαν στις πνευματικές ανατάσεις τους οι αρχαίοι Έλληνες σ' όλους τους χώρους: την επιστήμη, την τέχνη, το δίκαιο· ως αλήθεια, ωραίο, δικαιοσύνη. Οι διάφορες όψεις της μιας αδιάτμητης και ακέραιης αλήθειας επικεντρώνονται στον Ελληνισμό σε ένα Πρόσωπο, όχι σε αφηρημένα ιδεολογικά σχήματα. Ήταν ο «ἄγνωστος Θεός», που αναζητούσαν οι Αθηναίοι. Γι' αυτό συνηθίζω να λέγω ότι ο Απ. Παύλος στον αθηναϊκό Άρειο Πάγο δεν κατέστρεψε, δεν διέστρεψε, ούτε μετέστρεψε την ελληνική αναζήτηση. Απλά την έστρεψε προς τον Χριστό λέγοντας: «Ὃν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτον ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν» (Πράξ. 17, 23). Δηλαδή: Αυτόν που μέσα στην άγνοιά σας τον αναζητείτε, αυτόν σας κηρύσσω, σας φανερώνω. Δηλαδή τον αναζητούμενο και από τον Ελληνισμό Ιησού Χριστό.

δ) Ελληνική αρετή είναι και **η επίγνωση των ορίων του λόγου**. Ποτέ ο Ελληνισμός δεν γνώρισε νοησιαρχία δυτικοευρωπαϊκού τύπου, όπως προδιαγράφεται από τον Αυγουστίνο με το περιβόητο εκείνο «credo, ut intelligam» (πιστεύω, για να κατανοήσω). Η διάνοια είναι, έτσι, ο τελικός αποδέκτης και το έσχατο μυστήριο. Η κρίση αυτή προεκτεινόμενη φθάνει στον Καρτέσιο, που έλεγε: «cogito, ergo sum» (διανοούμαι, άρα υπάρχω). Η διανοητική διεργασία θεμέλιο της υπάρξεως. Στον Ελληνισμό, ως αρχαίο και ως χριστιανορθόδοξο, είναι άγνωστη η απολυτοποίηση του «ορθού λόγου», κάτι που έλαβε σάρκα και οστά στη Γαλλική Επανάσταση, επί Ροβεσπέρρου, όταν η «θεά λογική» λατρεύτηκε στο πρόσωπο μιας γυμνής Πόρνης μέσα στην «Παναγία των Παρισίων». Η υπέρβαση των ορίων του λόγου στους Έλληνες θεωρείται «ὕβρις» (αρχαία τραγωδία).

ε) Σημαντική είναι στον Ελληνισμό και **η κοινωνική αντίληψη της αλήθειας**. «Τὸ ἀληθεύειν ἐστι κοινωνεῖν». Ήδη ο Ηράκλειτος σε ένα απόσπασμά του λέγει ότι, όταν μοιραζόμασθε (κοινωνούμε) κάτι, τότε αληθεύουμε, όταν δε σφετεριζόμασθε κάτι, τότε ζούμε στο ψέμα. Κοινωνία σημαίνει μοίρασμα των αγαθών, όχι σφετερισμό τους. Γι' αυτό και η Θεία Μετάληψη λέγεται (Θεία) Κοινωνία. Ο Χριστός «μερίζεται ἀμερίστως ἐν μεριστοῖς». Μοιράζεται χωρίς να διαιρείται σε μας, που είμαστε χωριστά πρόσωπα. Η κοινωνία, η

αδελφική σχέση, είναι η αλήθεια. Μια εμπειρία δηλαδή για μας τους Έλληνες είναι η αλήθεια και όχι μια ξερή διανοητική υπόθεση και διεργασία. Γι' αυτό το Συμπόσιο (τσιμπούσι, το ίδιο είναι) βρίσκεται στο επίκεντρο διαχρονικά της Ελληνικής ύπαρξης. Αλλά αδελφικό συμπόσιο-γεύμα-δείπνο προϋποθέτει «καλή καρδιά» και αυτό ευχόμαστε πάντοτε υψώνοντας τα ποτήρια οι Έλληνες. Είναι η «καθαρά καρδία» της Πίστεώς μας («ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ Σὲ δοξάζειν», που ψάλλουμε το Πάσχα).

στ) Ο Έλληνας, όταν είναι αυθεντικός και γνήσιος, **καταφάσκει** – σέβεται και αναγνωρίζει – **την ετερότητα**. Δέχεται τον Άλλον και το άλλο. Η τόσο προβαλλόμενη από κάποιους φράση «Πᾶς μὴ Ἕλλην βάρβαρος» δεν έχει ρατσιστική απόχρωση. Σημαίνει διαφορά πολιτισμών. Ξέρετε, από την εποχή του Θουκυδίδη ακόμη και οι Έλληνες των δυτικών περιοχών ονομάζονταν «βάρβαροι», διότι ήταν σε χαμηλότερο επίπεδο πολιτισμού ή μιλούσαν κατά τρόπο δυσνόητο. Γι' αυτό ο Σωκράτης στον «Φαίδρο» παρατηρεί ότι, για να αποφανθούμε σε σπουδαία υπαρξιακά προβλήματα, πρέπει να εξετάσουμε τι λέγουν οι Έλληνες σοφοί, αλλά και «οι σοφοί των βαρβάρων». Έχουν κι αυτοί τους σοφούς τους.

Η ελληνική κατάφαση της ετερότητας φαίνεται από την απώτατη αρχαιότητα στις αποικίες μας. Δεν έπαιρναν ποτέ τη μορφή γκέτο, αλλά φώτιζαν όλους τους γειτονικούς λαούς και τους μυούσαν στον πολιτισμό μας. Οι δυτικοευρωπαϊκές αποικίες, που οδήγησαν στις χώρες «μπανανίες» από τον 15ο αιώνα και μετά, είναι άγνωστες στην ελληνορθόδοξη ανατολή. Ο Έλληνας φωτίζει και ελευθερώνει, δεν υποδουλώνει. Γι' αυτό ο μεγάλος ρήτορας Ισοκράτης (περί το 380 π.Χ.) λέγει στον «Πανηγυρικό» του ότι Έλληνες μπορούν να ονομάζονται όσοι μετέχουν στον πολιτισμό μας. Παιδευτήριο όλης της Ελλάδος και όλου του κόσμου είχαν αναδειχτεί οι Αθηναίοι. Αυτή τη μεγάλη ιδέα κάνει πραγματικότητα ο Μέγας Αλέξανδρος, ο μεγάλος στρατηγός-εκπολιτιστής.

ζ) Η ελληνική κατάφαση του άλλου ανοίγει τον Έλληνα σε μια υπέροχη κίνηση, **την πρόσληψη στοιχείων άλλων πολιτισμών** για τον εμπλουτισμό του δικού μας. Προσλαμβάνονται όμως «ομοούσια» στοιχεία, ώστε να μην αλλοιώνεται η πολιτισμική ταυτότητά μας. Αυτή την αρετή απαθανάτισε ο μεγάλος Πλάτωνας στην «Επινομίδα» του: «ὅ,τι περ Ἕλληνες παρὰ βαρβάρων λάβωσι, κάλλιον τοῦτο εἰς τέλος ἐξεργάζονται» (ό,τι πάρουν οι Έλληνες από

τους άλλους λαούς, το κάνουν τελικά καλύτερο). Αυτή η τάση και στάση του Ελληνισμού αποκλείει κάθε ίχνος ρατσισμού και φυλετισμού.

η) Αυτό το αποδεικνύει ιστορικά ο Ελληνισμός με **την Οικουμενικότητα** και **Παγκοσμιότητά** του (Μ. Αλέξανδρος). Η αποδοχή όλου του κόσμου φαίνεται με το μόνιμο άνοιγμά μας στον κόσμο. «Ἕλλὰς ὁ πᾶς κόσμος» θα διακηρύξει, με άλλη αφορμή φυσικά, ο Στράβων τον 1ο μ.Χ. αιώνα. Η ελληνική Παγκοσμιότητα όμως δεν έχει σχέση με τη σημερινή παγκοσμιοποίηση. Διότι ο Ελληνισμός ελευθερώνει τον κόσμο και δημιουργεί ισότιμους πολίτες (αυτό ήταν το Βυζάντιο) και όχι δούλους των συμφερόντων κάποιας Υπερδύναμης, όπως σήμερα.

2) Είναι αρκετά αυτά, για να προσδιορίσουν ενδεικτικά την Ελληνικότητα. Ποια όμως είναι η Ορθοδοξία; Το άλλο πολυδιάστατο μέγεθος της Ταυτότητάς μας. Λέγοντας **Ορθοδοξία** εννοούμε τον Χριστιανισμό στην αυθεντική του έκφραση, στα πρόσωπα και την εμπειρία των Αγίων μας. Ένα θεανθρώπινο μέγεθος, όπως είναι η Ορθοδοξία, δεν ορίζεται, δεν κλείνεται δηλαδή σε κάποιο ορισμό. Μόνο συμβατικά, λοιπόν, θα τολμούσα να πω ότι **η Ορθοδοξία είναι η συνείδηση της παρουσίας του Άκτιστου Θεού μέσα στην Ιστορία και η δυνατότητα του κτιστού (δημιουργημένου) ανθρώπου να γίνει Θεός «κατά χάριν»**. «Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκὶ» (Α' Τιμ. 3, 16), έγινε ιστορικά Θεάνθρωπος, για να θεώσει τον άνθρωπο και να αγιάσει τον κόσμο. Αυτή είναι η Πίστη μας.

Ο Θεός Λόγος, ο Ιησούς Χριστός, είναι στον κόσμο και πριν από την ενανθρώπησή του, από την αρχή της δημιουργίας. Ο Χριστός δημιουργεί τον κόσμο ως δεύτερο πρόσωπο της Αγίας Τριάδος. Ο Θεός-Πατέρας δεν φανερώνεται ποτέ στον κόσμο. Ο Γιαχβέ ή Γιεχωβά της Παλαιάς Διαθήκης είναι ο Χριστός, που ενεργεί «ασάρκως» (χωρίς την ανθρώπινη φύση Του) στην Π.Δ. και «ενσάρκως» στην Καινή Διαθήκη. Ορθοδοξία είναι ο Χριστός, ο λόγος Του, η ενέργειά Του, η ζωή Του. Χωρίς Χριστό δεν υπάρχει θεογνωσία. Γι' αυτό η Ορθοδοξία δεν ταυτίζεται με καμία θρησκεία, προσπάθεια δηλαδή γεφυρώσεως της απόστασής μας από τον Θεό (Religio). Πριν εμείς αγαπήσουμε τον Θεό, μας αγαπά Εκείνος· «αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς» (Α' Ιωάνν. 4, 10). Τι να προσφέρουμε εμείς στον Θεό, αφού αυτός είναι «ὁ προσφέρων καὶ προσφερόμενος καὶ διαδιδόμενος» (Θ. Λειτουργία); Η Προς Εβραίους Επι-

στολή, το πρώτο λειτουργιολογικό βιβλίο της Εκκλησίας, διακηρύσσει ότι με την Πίστη μας καταργούνται και υπερβαίνονται οι ελληνικές και ιουδαϊκές θυσίες. Ο Θεός δημιουργεί, συντηρεί τον κόσμο και τον σώζει από αγάπη. «Οὕτως ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν Υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν (θυσίασε)» (Ιωάνν. 3, 16).

Τον Θεό-Πατέρα τον γνωρίζουμε «ἐν Χριστῷ», στο πρόσωπο του Ιησού Χριστού. Δεν υπάρχει άλλη δυνατότητα θεογνωσίας από την εμπειρική γνώση του Θεού εν Χριστώ. Για να θυμηθούμε τον Ηράκλειτο, από τη μετοχή στον Θεάνθρωπο Χριστό. Με τη Θεία Κοινωνία/Μετάληψη μετέχουμε στον Χριστό, στο Σώμα και το Αίμα του. Μετέχουμε έτσι στην κοινή άκτιστη ενέργεια όλης της Αγίας Τριάδος, και αν υπάρχει καθαρότητα καρδιάς, φθάνουμε στον φωτισμό και τη Θέωση. Γι' αυτό μόνο στον Χριστό υπάρχει σωτηρία. «Οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία» (Πράξ. 4, 12). Δεν υπάρχει κάποιος άλλος, που μπορεί να μας σώσει παρά μόνο ο Ιησούς Χριστός. Ο Χριστός είναι η ΜΟΝΗ δυνατότητα **σωτηρίας**, δηλαδή **θέωσης**. Γι' αυτό ο Χριστιανισμός δεν είναι μια απλή θρησκεία (θρήσκευμα, καλύτερα). Χωρίς Χριστό δεν υπάρχει Χριστιανισμός, δεν υπάρχει σωτηρία. Αν χάσουμε ή απορρίψουμε τον Χριστό και κρατήσουμε έναν αφηρημένο τρόπο θρησκείας, θρησκεύουμε μεν, αλλά δεν είμαστε χριστιανοί Ορθόδοξοι. Ορθοδοξία σημαίνει δυνατότητα θέωσης-σωτηρίας. Στο σημείο αυτό βρίσκουμε το κριτήριο όλων των διαθρησκειακών διαλόγων της εποχής μας.

Για να μη θεωρητικολογώ περισσότερο και σας κουράζω με θεωρητικές διδασκαλίες, όταν θέλει κανείς να ζήσει από κοντά την Ορθοδοξία, ας επισκεφθεί στα Επτάνησα τους Αγίους μας Σπυρίδωνα, Θεοδώρα, Γεράσιμο και Διονύσιο, που σώζονται τα ακέραια και θαυματουργά λείψανά τους και εκεί θα καταλάβει τι είναι Ορθοδοξία. Ο Χριστός σαρκώθηκε, για να μας κάμει με τη Χάρη του (αυτό σημαίνει το «κατὰ χάριν») Θεούς, ό,τι δηλαδή είναι Αυτός από τη φύση Του. Και αυτό το αποκτά κανείς μέσα στην Εκκλησία, στο Σώμα του Χριστού, στην εν Χριστώ κοινωνία. Όταν ζει ολόκληρος μέσα στην Εκκλησία. Γι' αυτό ψάλλουμε: «Ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους καὶ πᾶσαν τὴν ζωὴν ἡμῶν Χριστῷ τῷ Θεῷ παραθώμεθα». Ας δώσουμε όλη την ζωή μας στον Χριστό, τον Θεό μας.

3) Και στη συνέχεια αυτή αναδύεται η ιδιαίτερη σχέση Ελληνισμού και Ορθοδοξίας, αλλά και η υπέρβαση του Ελληνισμού μέσα

στην Ορθοδοξία. Ο μεγαλύτερος θεσμός της ελληνικότητας, και στην Αθήνα και στη Σπάρτη, ήταν η Εκκλησία, δηλαδή η σύναξη του Δήμου, του Λαού. Η συνέλευση του Λαού είχε την υπέρτατη εξουσία. Ούτε οι άρχοντες, ούτε τα αξιώματα. **Οι άρχοντες-αξιωματούχοι** ήσαν και είναι **διάκονοι-υπηρέτες** του σώματος όλου του λαού. Γι' αυτό πολιτειακά μιλούμε για «υπουργούς», δηλαδή υπηρέτες, και εκκλησιαστικά για διακόνους (πάλι υπηρέτες). Αν θέλετε να ξέρετε, ελληνικής προέλευσης είναι και η εβραϊκή λέξη **καχάλ** (Γιαχβέ), που σημαίνει σύναξη, συναγωγή. Εκκλησία είναι η σύναξη, συνέλευση του σώματος, του Λαού. Από την Εκκλησία του Δήμου περάσαμε στην Εκκλησία του Χριστού. Ο όρος έγινε απόλυτα δεκτός, γιατί στο ελληνιστικό κλίμα γεννήθηκε και οργανώθηκε η Εκκλησία του Χριστού. Στο ίδιο πνεύμα κινούνται κοινωνικά και τα δύο μεγέθη. Από την εκκλησία του Δήμου, που κυρίαρχο λόγο είχε η νομική απαρτία στη λήψη αποφάσεων, περάσαμε φυσικά και αβίαστα στην Εκκλησία (σύναξη) του Σώματος του Χριστού, που έχει εγκυρότητα μόνο με την (πνευματική) παρουσία του Χριστού (πνευματικά, δηλαδή, και όχι νομικά). Όπου είναι ο Χριστός, εκεί και η Εκκλησία (Ματθ. 18, 20). Η Θεία Ευχαριστία είναι η κορύφωση της παρουσίας του Χριστού στην Εκκλησία Του, και γι' αυτό η Θεία Λειτουργία είναι το απόλυτο κέντρο της ζωής της Εκκλησίας.

4) Η συνάντηση Ελληνισμού-Χριστιανισμού αρχίζει στην Παλαιστίνη τον 1ο μ.Χ. αιώνα. Η Παλαιστίνη είχε πλήρως εξελληνισθεί και κυρίως το βόρειο τμήμα της, η «Γαλιλαία των Εθνών», ήταν καθαρά ελληνική, με πολλές ελληνικές πόλεις. Το 33 μ.Χ., μετά την Πεντηκοστή, είναι αισθητή η παρουσία του ελληνικού στοιχείου στη ζωή της Εκκλησίας. Τα ονόματα των «Επτά», που μετά ονομάσθηκαν «διάκονοι» (Πράξ. κεφ. 6), είναι ελληνικά (Στέφανος, Τίμων, Παρμενάς, Νικόλαος κ.λπ.), διότι ανήκαν στους «ελληνιστές» Ιουδαίους. Ο Απόστολος Παύλος ήταν ο μεγαλύτερος ελληνιστής του 1ου αιώνα. Ο Χριστός, άλλωστε, όπως και οι μαθητές Του, μιλούσαν και ελληνικά. Και αυτό φαίνεται στο 12ο κεφ. του Κατά Ιωάννην Ευαγγελίου, στη συνάντηση του Χριστού με τους «Έλληνες», που θέλησαν να Τον δουν. Τότε είπε ο Χριστός το περίφημο εκείνο: «ἐλήλυθεν ἡ ὥρα, ἵνα δοξασθῇ ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου» (Ιωάνν. 12, 23). Δηλαδή ήλθε η στιγμή να αποκαλυφθεί και φανερωθεί ο Θεάνθρωπος (υιός ανθρώπου, δηλαδή άνθρωπος, χαρακτηρίζεται ο Μεσσίας από τον προφήτη Δανιήλ). Διότι φανέρωση-αποκάλυψη της Θεότητας του Χριστού δεν είναι η Ανάσταση

(φυσικό γεγονός για τον Θεάνθρωπο), αλλά ο σταυρός-το πάθος-ο θάνατος. Πώς πεθαίνει ο Θεός; Πώς νεκρώνεται **η αυτοζωΐα** και πηγή της ζωής; «Ἡ ζωὴ **πῶς** θνήσκει, **πῶς** καὶ τάφον οἰκεῖ;». Αυτά τα «πῶς» περικλείουν το Μυστήριο του Θεανθρώπου.

Οι «Επτά» των Πράξεων ενσαρκώνουν και μιαν άλλη σύμπτωση Ελληνισμού-Χριστιανισμού. Την έννοια της διακονίας (για «λειτουργίες» στον δημόσιο βίο μιλούσαν και οι αρχαίοι Αθηναίοι ως την ύψιστη μορφή υπουργίας και διακονίας προς το κοινωνικό σύνολο). Στην εκκλησιαστική γλώσσα κάθε έργο που αναφέρεται στο σύνολο, τον λαό του Θεού, ονομάζεται διακονία. Πρώτος διάκονος της πίστεώς μας είναι ο Κύριος ημών Ιησούς Χριστός. Αλλά και στην πολιτική-πολιτειακή ζωή μας αυτός που διακονεί τον λαό λέγεται υπουργός (=υπό έργον), δηλαδή υπηρέτης του λαού. Δεν έχουμε εμείς οι Ορθόδοξοι Έλληνες άρχοντες και φεουδάρχες, ούτε στην πολιτική, ούτε στην εκκλησιαστική ζωή μας, αλλά υπουργούς και διακόνους, δηλαδή υπηρέτες του Λαού. Έλεγα κάποτε σε ένα υπεροχικό πρόσωπο του Κράτους μας, που μου είχε κάμει την τιμή να με καλέσει για μια συζήτηση: Την Κυριακή λ.χ. πριν από τη Θεία Λειτουργία ο Πρόεδρος του Κράτους και ο Αρχιεπίσκοπος να ευπρεπίσουν την Ιερά Μητρόπολη και να τη σκουπίσουν, για να λειτουργήσει ο Κλήρος και ο Λαός! Ο καθ' υπερβολήν αυτός λόγος δείχνει την ουσία του πράγματος. Για να μιλήσω όμως με τη γλώσσα του Μακρυγιάννη, εμείς εκλέγουμε διακόνους-υπηρέτες συχνά, για να γίνουν άρχοντες και τύραννοί μας. Είναι όμως χαρακτηριστικό ότι στην εγκατάσταση των τοπικών αρχών (δημάρχων, κοινοταρχών) η ευχή του Αγιασμού λέγει γι' αυτούς: «διακονησάτωσαν καὶ οὐ διακονηθήτωσαν»... Να διακονούν εκλέχθηκαν και όχι να διακονούνται. Αυτή είναι η Ελληνορθοδοξία. Καταλάβατε, παιδιά μου; Τα άλλα που ζούμε, είναι παπικά και φράγκικα...

Κυριολεκτικά όμως επικρατεί το ελληνικό στοιχείο στην Εκκλησία του Χριστού μετά το 70 μ.Χ., μετά την καταστροφή των Ιεροσολύμων από τον αυτοκράτορα Τίτο της Ρώμης και την εξάπλωση του πληθυσμού των Ιεροσολύμων. Ο Ελληνισμός κατισχύει αστασίαστα με τη γλώσσα, την παιδεία, τον ζήλο του. Αναγνωρίζεται ως η ιστορική σάρκα, η ανθρώπινη φύση της Θεανθρώπινης Ένωσης της Εκκλησίας. **Το θείο στοιχείο είναι ο Χριστός**, η ένσαρκη και προσωπική Ορθοδοξία. **Το ανθρώπινο στοιχείο είναι η ελληνικότητα**, απελευθερωμένη από τα ταπεινά και καιρικά στοιχεία της. Όλα τα διαχρονικά στοιχεία του Ελληνισμού, όπως είδαμε ήδη, ενσωματώ-

νονται στην Εκκλησία μέσω των Αγίων Πατέρων της. Ο Ελληνισμός οδηγήθηκε στον «καινόν ἄνθρωπον» και την «καινήν κτίσιν», την εν Χριστώ κοινωνία. Καμία ατομοκρατία, καμία ολιγαρχία, καμία απολυταρχία οποιουδήποτε τύπου δεν μπορεί να ονομασθεί ποτέ ελληνορθόδοξη. Από τη δημοκρατία των Ελλήνων οδηγηθήκαμε στην ισοτιμία και ομοτιμία όλων στο σώμα του Χριστού. Οι λαοσυνάξεις της Εκκλησίας (εορτές, πανηγύρεις) μαρτυρούν αυτήν την αλήθεια, και κυρίως η γνήσια ορθοδοξία του κοινοβιακού μοναχισμού μας, που σώζει το γνήσιο μοντέλο της «εν Χριστώ δημοκρατίας», που γίνεται στην πράξη Χριστοκρατία. Διότι όπου βασιλεύει ο Χριστός, εκεί συμβασιλεύουν και οι εν Χριστώ αναγεννημένοι άνθρωποι, καθιστάμενοι, και μέσα στον κόσμο αυτό, πολίτες της ουράνιας βασιλείας Του.

5) Η ενότητα των πιστών στο Σώμα του Χριστού έχει μία παραδοξότητα. Είναι υπερφυλετική και υπερεθνική, χωρίς όμως να καταστρέφει ή αναιρεί την αγάπη προς την πατρίδα. Οι Δυνάμεις του κόσμου αυτού μας οδηγούν συνεχώς από τον εθνικισμό στην ανεθνικότητα ή το αντίστροφο. Η σύζευξη εθνικότητας και υπερεθνικότητας είναι το μυστήριο της Ορθοδοξίας. Όταν λειτουργούμε γύρω από την αγία Τράπεζα Ορθόδοξοι διαφόρων εθνικοτήτων, ζούμε την εν Χριστώ υπερφυλετική ενότητά μας. Κάθε ένας από μας σώζει τη φιλοπατρία του, αλλά όλοι ζούμε εν Χριστώ στην ουράνια πατρίδα. Ο Ορθόδοξος ιεραρχεί την εθνικότητα στην υπερεθνικότητα και τη γήινη πατρίδα στην ουράνια, την αιώνια πατρίδα.

Ο μεγάλος Σωκράτης λέγει στον διάλογο Κρίτων: «Μητρὸς καὶ πατρὸς καὶ τῶν ἄλλων προγόνων ἁπάντων τιμιώτερόν ἐστιν ἡ πατρίς, καὶ σεμνότερον καὶ ἁγιότερον παρὰ θεοῖς καὶ ἀνθρώποις, τοῖς νοῦν ἔχουσιν». Ο Γρηγόριος ο Θεολόγος, ο ελληνικότερος των Πατέρων μας και νέος Σωκράτης στη σοφία, θα πει τον 4ο μ.Χ. αιώνα (37η επιστολή): «Μητέρα τιμᾶν τῶν ὁσίων. Μήτηρ δὲ ἄλλη μὲν ἄλλου. Κοινὴ δὲ πάντων μήτηρ πατρίς». (Ιερό πράγμα να τιμά κανείς τη μητέρα του. Ο καθένας έχει τη δική του μητέρα. Κοινή όμως μητέρα όλων είναι η πατρίδα). Η φιλοπατρία, συνεπώς, είναι ελληνικά και χριστιανικά καταξιωμένη. Η πατρίδα, άλλωστε, για μας τους Ελληνορθόδοξους είναι έννοια θρησκευτική-θεολογική. Διότι ο Θεός έθεσε τα όρια των εθνών, μέσα στα οποία μπορούμε να πραγματωθούμε όλοι οι άνθρωποι, ο καθένας στο έθνος και την πατρίδα του (Πράξ. 17, 26).

Ο άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός, ο νέος Παύλος του Ελληνισμού, κωδικοποιεί όλη τη σχετική διδασκαλία και καταλήγει: «Η πατρίδα μου η γήινη, η ψεύτικη και ματαία (ως πρόσκαιρη, δηλαδή) είναι από τα μέρη του Αγίου Άρτης, από το Απόκουρον της Ευρυτανίας... Η αιωνία πατρίδα μου εν ουρανοίς υπάρχει». Αυτό δεν είναι λόγος αντεθνικός και άπατρις, αλλά ιεραρχείται η γήινη πατρίδα και πρόσκαιρη, αφού «προσδοκῶμεν ἀνάστασιν νεκρῶν καὶ ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος» στην ουράνια και αιώνια πατρίδα. Έτσι στην επίγεια πατρίδα μαθαίνουμε να ζούμε σε μια συνεχή ανάταση και κίνηση προς τα άνω. «Ἄνω σχῶμεν τὰς καρδίας»! Προς την αιώνια πατρίδα!

6) Όλα αυτά τα ζούμε με τη συνέχεια της παιδείας της ελληνικής μέσα στην Εκκλησία μας. Παιδεία για τον Ελληνισμό, αρχαίο και χριστιανικό, είναι η αγωγή του ανθρώπου, η διάπλαση και διαμόρφωση του όλου ανθρώπου σε αληθινό άνθρωπο, δηλαδή ένθεο άνθρωπο, τον Άγιο. Δεν είναι απλή εκπαίδευση και αναπαραγωγή γνώσεων, αλλά η εσωτερική καλλιέργεια του ανθρώπου, για να μπορέσει να ενταχθεί στην εν Χριστώ κοινωνία, ζώντας αδελφικά με όλους τους άλλους συν-ανθρώπους του. Και αυτό γίνεται με τη νίκη της κοινωνικότητας πάνω στην ατομοκρατία. «Δεν ζούμε τώρα στο ΕΓΩ, αλλά στο ΕΜΕΙΣ», συνήθιζε να λέγει ο Μακρυγιάννης. «His problem» μαθαίνει να λέγει ο Αμερικανός. Ο Ορθόδοξος Έλληνας όμως μαθαίνει να λέγει: «Το πρόβλημά σου είναι και δικό μου πρόβλημα». Αυτή είναι η κατάληξη της αληθινής ελληνορθόδοξης παιδείας, που δεν είναι υπόθεση μόνο του σχολείου, αλλά και της οικογένειας και της κοινωνίας. Ελληνορθόδοξος είναι εκείνος, που δεν μπορεί να φάει, όταν πεινάει ο διπλανός. Αυτός είναι ο ορθόδοξος Έλληνας, ο Ρωμηός. Το **Ρωμηός** (Ρωμαίος) δεν είναι το εθνικό μας όνομα, αλλά το **Έλλην**. Ρωμηός σημαίνει ορθόδοξος πολίτης της Νέας Ρώμης, της Κωνσταντινούπολης. Εγώ υπογράφομαι συνήθως **Ρωμηός-Έλλην**, δηλαδή ορθόδοξος Έλληνας. Κανένας δυτικός χριστιανός δεν μπορεί να ονομασθεί Ρωμηός. Και γι' αυτό πολεμείται αυτό το όνομα.

Η παιδεία του Ελληνορθόδοξου, όπως λέγει ο Μ. Βασίλειος στο κλασικό έργο του «Προς τους νέους», οδηγεί στην «παρασκευήν» ενός «ἑτέρου (άλλου) βίου», που είναι η εν Χριστώ ζωή. Όλες οι άλλες όψεις της ζωής μας (γάμος, καριέρα) υποτάσσονται και συνεργούν σ' αυτόν τον στόχο. Η αιωνιότητα αρχίζει από τον κόσμον

αυτό και σ' αυτήν οδηγεί η αγωγή των νέων μας, όταν είναι σύμφωνη με την ελληνορθόδοξη παράδοσή μας. Οι άγιοί μας είναι υπερήφανοι για την ελληνική καταγωγή τους και την ελληνική παιδεία τους. Ο Μ. Βασίλειος καυχιόταν απέναντι στους «αρχαιολάτρες» ότι η μητέρα του, η αγία Εμμέλεια, καταγόταν από τους Ηρακλείδες, τους Δωριείς. Ποιος από μας μπορεί να καυχηθεί κάτι τέτοιο; Οι μεγάλοι Πατέρες μας είναι συνεχιστές των αρχαίων μεγάλων Ελλήνων. Ο άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος, ο άγιος Γρηγόριος Νύσσης, οι ελληνικότεροι – και στην παιδεία – των Πατέρων μας. Ο μέγας Φώτιος, ο μεγάλος Έλλην Πατριάρχης. Ο άγιος Ευστάθιος Θεσσαλονίκης, ο μεγάλος ομηριστής. Ο άγιος Γρηγόριος Παλαμάς και τόσοι άλλοι. Μπορεί κάποιοι για λόγους υπερασκητικούς να υποτιμούν την ελληνική παιδεία, αλλά ελέγχονται από τους άλλους Πατέρες. Ο Γρηγόριος ο Θεολόγος (4ος αιώνας) ελέγχοντας τέτοιες τάσεις, παρατηρεί: «Οὔκουν ἀτιμαστέον τὴν παίδευσιν, ἐπειδὴ οὕτω δοκεῖ τισι» (Δεν θα περιφρονήσουμε την παιδεία, επειδή έτσι πιστεύουν κάποιοι). Και ποιοι είναι αυτοί; Οι υπεράγαν Ορθόδοξοι! Οι φανατικοί Ορθόδοξοι, που παύουν να είναι Ορθόδοξοι, όταν είναι φανατικοί.

Έτσι καταξιώθηκε η ελληνική παιδεία – τα ελληνικά γράμματα – στην αγιοπατερική μας παράδοση. Όταν ο αυτοκράτορας Ιουλιανός (361-363) απαγόρευσε στους χριστιανούς να φοιτούν σε ελληνικά σχολεία, ιεράρχες, όπως ο Γρηγόριος ο Θεολόγος, ο Νόννος Πανοπόλεως κ.ά., άρχισαν να γράφουν σε αρχαία μέτρα ποιήματα, για να μελετούν τα παιδιά των χριστιανών Ελλήνων. Έδιναν, έτσι, τη δυνατότητα στα παιδιά των χριστιανών να μαθαίνουν τη γλώσσα των προγόνων τους. Ο ίδιος ο Γρηγόριος ο Θεολόγος, όταν προκλήθηκε από κάποιον αρχαιολάτρη Σταγείριο, που υπερηφανευόταν για την κλασική παιδεία του, του απάντησε: «Ἀττικός εἶ σὺ τὴν παίδευσιν; Ἀττικοὶ καὶ ἡμεῖς». Και εμείς έχουμε ελληνική παιδεία, του είπε.

Η ελληνορθόδοξη παιδεία γίνεται, ελεύθερα, κήρυγμα στους ναούς μας. Η λατρεία μας είναι ολόκληρη σ' αυτή τη γλώσσα. Και γι' αυτό δεν πρέπει να αλλάξει η γλώσσα της λατρείας μας (μεταφράσεις να γίνονται, αλλά για την υποβοήθησή μας). Όσοι επιμένουν στην αλλαγή της γλώσσας της λατρείας μας ενεργούν αντεθνικά. Διότι οδηγούν στο να χαθεί η μόνιμη δυνατότητα να σωθούν τα ελληνικά μας, η διαχρονική γλώσσα του Γένους μας. Η λατρεία μας είναι η μόνιμη κιβωτός της γλώσσας μας. Αυτό γίνεται αισθητό ιδιαί-

τερα σήμερα. Και αυτό πραγματοποιήθηκε με μιαν ιστορική απόφαση της Εθναρχίας μας, του Οικουμενικού Πατριαρχείου, τον 16ο αιώνα. Τότε που οι δυτικές θρησκευτικές προπαγάνδες χρησιμοποιούσαν τη «δημοτική» για την άσκηση της προπαγάνδας τους, η Εθναρχία απεφάσισε: Η γλώσσα της λατρείας να μείνει απείραχτη, αλλά το κήρυγμα να γίνεται στη γλώσσα του λαού. Έτσι σώθηκε η ελληνική γλώσσα σε όλες τις διαχρονικές μορφές της.

Η Ελληνικότητα συμπορεύεται με την Ορθοδοξία και σώζεται μέσα στην Ορθοδοξία. Αυτό ομολογείται από τους μεγάλους του Γένους μας. «Όταν πήραμε τα όπλα, έλεγε ο Θ. Κολοκοτρώνης, είπαμε πρώτα υπέρ πίστεως και μετά υπέρ πατρίδος». «Πατρίδα και θρησκεία» ήθελε να σώσει και ο Μακρυγιάννης. Και ο Γάλλος λόγιος Λακαριέρ σε μια συνέντευξή του το 1998 έλεγε: «Ο Έλληνας στην Ορθοδοξία νιώθει στο σπίτι του». Αυτό που για άλλους είναι αυτονόητο, δεν είναι για κάποιους δικούς μας...

7) Ο σημερινός κόσμος μας όμως δημιουργεί **δύο μεγάλους κινδύνους**, απειλές, για τη συνέχιση της ενότητας Ελληνισμού και Ορθοδοξίας. **Η πρώτη απειλή** προέρχεται από το παρελθόν. Είναι **ο νεοπαγανισμός** ή **νεοειδωλολατρία**. Ένα βιβλίο μου γι' αυτό το πρόβλημα πλησιάζει συν Θεώ στην ολοκλήρωσή του. Όπως διαπιστώνουμε – και το λέγω ως ειδικός ερευνητής – οι περισσότερες από τις κινήσεις-ομάδες αυτές κινούνται από κέντρα, που βρίσκονται εκτός Ελλάδος. Οι νεοπαγανιστικές ομάδες, που καταβάλλουν κάθε προσπάθεια, για να επαναφέρουν ως επίσημη θρησκεία της χώρας μας το Δωδεκάθεο, διαποτισμένο όμως από τον δυτικό αποκρυφισμό, δεν προέρχονται από μια νοσταλγική κίνηση των Νεοελλήνων στην αρχαία θρησκεία των προγόνων μας, αλλά από οργανωμένες προσπάθειες στη Σουηδία, τη Γαλλία, την Ιταλία κ.ά. για την αποσύνθεσή μας και τη διάλυση της συνοχής του Έθνους μας.

Παράλληλα κινούνται στον τόπο μας 450 περίπου παραθρησκευτικές οργανώσεις ή, ορθότερα, **καταστροφικές λατρείες**, όπως ονομάζονται στην Ευρώπη. Είναι σέκτες ινδουϊστικές και βουδιστικές αλλά στην ουσία αποκρυφιστικές ομάδες, που προέρχονται από τις Η.Π.Α. και αλωνίζουν την Ευρώπη και την Ελλάδα. Έτσι η χώρα μας κατήντησε ξέφραγο αμπέλι, δυστυχώς. Κινούνται τελείως ανεξέλεγκτα, αφού η σχετική υπηρεσία της Ε.Υ.Π. έχει διαλυθεί πριν μερικά χρόνια και κανείς δεν τις παρακολουθεί, για να γίνει αντιληπτή η ανθελληνική δραστηριότητά τους.

Οι νεοπαγανιστικές κινήσεις θέλουν να μας επαναφέρουν προ

του 146 π.Χ. σαν να μη συνεχίσαμε την ιστορική μας παρουσία. Και όμως το 1821 απεδείξε ότι ζήσαμε όλους αυτούς τους αιώνες και μεγαλουργήσαμε στο Ελληνικό Βυζάντιο (Ρωμανία) και το Μεταβυζάντιο, στην αγκαλιά της εθναρχούσας Εκκλησίας. Ό,τι εκλεκτό διέθετε ο Ελληνισμός σώθηκε μέσα στην Εκκλησία. Ο ζωντανότερος ελληνικός λόγος, και σήμερα, βρίσκεται στη γλώσσα της λατρείας μας, στους ύμνους της Εκκλησίας, όπου σώζεται ατόφιος ο διαχρονικός ελληνικός λόγος, από τον Όμηρο μέχρι σήμερα. Όσο υπάρχει Ορθοδοξία, θα σώζεται ο γλωσσικός θησαυρός μας και ο πολιτισμός μας. Έξω από την Ορθοδοξία τα μεγέθη αυτά χάνονται.

Ο δεύτερος κίνδυνος συνδέεται με το μέλλον. Είναι **η Νέα Εποχή (New Age)**, που εμφανίσθηκε στρατιωτικοπολιτικά ως **Νέα Τάξη** με την πτώση του λεγομένου Υπαρκτού Σοσιαλισμού και τον Πόλεμο του Κόλπου ή «κόλπον του Κόλπου», όπως τον χαρακτηρίζω. Η Νέα Εποχή επιβάλλει **την παγκοσμιοποίηση**. Δεν πρόκειται για παγκοσμιότητα, αλλά για παγκοσμιοΠΟΙΗΣΗ, επιβολή δηλαδή ενός παγκόσμιου σχήματος (της πλανητικής κοινωνίας και του πλανητικού ανθρώπου), που δεν κινείται μόνο στον χώρο της οικονομίας, αλλά και του πολιτισμού, διότι αυτά πηγαίνουν μαζί. Ως Ρωμηοί Έλληνες (ορθόδοξοι, δηλαδή, Έλληνες) συνηθίσαμε να ζούμε σε πολυπολιτισμικές κοινωνικές συνθέσεις (διάφορες θρησκείες, διάφορες γλώσσες, διάφοροι πολιτισμοί). Αλλά όλα αυτά ήσαν μία φυσική και αβίαστη ροή της ιστορίας και πορείας της κοινωνίας, ενώ τώρα εντασσόμεθα σε πλαίσια, που κατασκευάζονται και επιβάλλονται από ένα παγκόσμιο κέντρο, την «καθολική μας μητρόπολη», που θα έλεγε ο αείμνηστος ιστορικός Κωστής Μοσκώφ. Δεν πρόκειται για την οικουμενικότητα και παγκοσμιότητα του Αλέξανδρου και του Παύλου, αλλά για κατασκευάσματα των ιστορικών αρχιτεκτόνων της Νέας Εποχής. Και ο Χριστός διεκήρυξε «γενήσεται μία ποίμνη, εἷς ποιμήν» (Ιωάνν. 10, 16), εννοώντας την Εκκλησία ως το Σώμα του. Το ερώτημα όμως σήμερα είναι: «Μία ποίμνη, ναι, αλλά υπό ποίον Ποιμένα»;

Η πολιτισμική παγκοσμιοποίηση και πολυπολιτισμική κοινωνία είναι στην ουσία πολτοποίηση των εθνών και των πολιτισμών, για τη διάλυση όλων μας στην παμφάγο χοάνη της Παγκόσμιας Υπερδύναμης, που όλοι γνωρίζουμε από ποιους κατευθύνεται. Αυτό γίνεται με την **ολιστικότητα** της Νέας Εποχής. Ολισμός και ολιστικότητα σημαίνουν: κατάργηση κάθε ιδιαιτερότητας (εθνικής, θρησκευτικής κ.λπ.) και ισοπέδωση των πάντων, για την αναγωγή ό-

λων σε κάποιες αρχές, καθαρά νεοεποχικές, που θα δημιουργούν την πλανητική συνείδηση και ανθρώπους, που αυτοπροαίρετα θα υποδουλώνονται στην εξευτελιστική κυριαρχία **του Μεγάλου Αδελφού**. Η εξάπλωση των τηλεοπτικών προγραμμάτων **Big Brother** και **Bar** σε πολλές χώρες αυτόν τον στόχο εξυπηρετεί. Όπως αθώα δεν μπορεί να θεωρηθεί και η κίνηση για **τη νομική** επιβολή της Αγγλικής ως επίσημης εθνικής μας γλώσσας. Για να μείνει μόνη στο τέλος, με τη συγκατάθεσή μας. Άλλο το να γνωρίζει κανείς καλά πολλές γλώσσες – και αγγλικά – και άλλο το να υποτιμά και υποβιβάζει κανείς μία γλώσσα, που είναι η ρίζα του ευρωπαϊκού πολιτισμού και το θεμέλιο του παγκόσμιου πολιτισμού. Αυτό έλεγα πρόσφατα στην Αμερική, σε Έλληνες επιστήμονες, αλλά και στον λαό. Γιατί να περιφρονήσουμε και να θυσιάσουμε τον πολιτισμό μας, που χιλιάδες χρόνια φωτίζει τον κόσμο και γίνεται δεκτός από τους μη Έλληνες ως σωτηρία; Με τον πολιτισμό μας – αρχαίο και ελληνορθόδοξο – αναδεικνυόμεθα σε ευεργέτες της ανθρωπότητας. Και αυτό είναι ο ιστορικός μας ρόλος. Διότι είναι ο πολιτισμός, που σώζει τις αξίες **του προσώπου** και **της κοινωνίας** με την αρμονική ένταξη του ανθρώπου στην κοινωνία. Είναι το πρόβλημα του «Παρμενίδου» του Πλάτωνος: η σχέση του ενός με τα πολλά, που βρήκε την ιστορική του λύση στο Σώμα του Χριστού, την Εκκλησία.

Ο καθηγητής του Χάρβαρτ και σύμβουλος των Προέδρων των Η.Π.Α. A. Ezioni έγραψε πριν από χρόνια ότι, για να υπερβούμε τα διάφορα χρεωκοπημένα πολιτικοκοινωνικά σχήματα, χρειαζόμεθα τον κοινοτικό τρόπο υπάρξεως, την κοινότητα. Και αναρωτιέμαι: Όταν Πρόεδροι και Πρωθυπουργοί μας επισκέπτονται τον αμερικανό Πρόεδρο, σκέφθηκαν ποτέ να του πουν ότι αυτό που ζητούν οι σύμβουλοί του είναι ελληνική εμπειρία χιλιάδων ετών; Ή δεν ασχολούνται με τέτοια πράγματα, αλλά αισθάνονται ως πτωχοί συγγενείς μπροστά στον εκάστοτε Πλανητάρχη; Τα «κοινά» των Ελλήνων, έλεγε ο Μ. Βασίλειος, ο οργανωτής του μοναστικού κοινοβίου, συνεχίζονται στην Ορθοδοξία. Οι κοινότητές μας, που στηρίζονται στον ορθόδοξο μοναχισμό (πρβλ. τα «Ασκητικά» του Μ. Βασιλείου), είναι το αιώνιο ελληνορθόδοξο κοινωνικό μοντέλο, στο οποίο στηρίχθηκε η Αυτοκρατορία μας και οφείλουμε την ιστορική συνέχειά μας. Απολογητής των κοινοτήτων υπήρξε ο μεγάλος Έλληνας, έστω και όχι ακραιφνής ορθόδοξος, ο Ίων Δραγούμης.

Η Νέα Εποχή χαρακτηρίζεται από τους «πνευματικούς οραματιστές» της ως εποχή του Υδροχόου. Αυτό σημαίνει ότι ο Υδροχόος (ο

Διάβολος) εξοβελίζει τον Ιχθύν (τον Χριστό). Βλέπουμε, συνεπώς, πόσο βαθειά και μακριά πηγαίνει το πράγμα. Η χριστιανική εποχή πρέπει να παραδώσει τα όπλα στον Υδροχόο, τον Αντίχριστο, που διεκδικεί την ηγεσία όλου του κόσμου.

8) Θα με ρωτήσετε: Ποια είναι η άμυνά μας, ποια είναι η θωράκισή μας; Θα απαντήσω, όχι ως κληρικός, αλλά ως ιστορικός ερευνητής επί σαράντα ήδη χρόνια. Η μόνιμη κιβωτός του πολιτισμού μας και όλων των συστατικών του είναι το εκκλησιαστικό μας σώμα. Το διαπιστώνουμε στον χώρο του οικουμενικού Ελληνισμού (Η.Π.Α., Αυστραλία κ.λπ.), όπου οι ρυθμοί της αλλοτρίωσης είναι ταχύτεροι. Ο Ελληνισμός σώζεται εκεί κυριολεκτικά μέσα στην Εκκλησία. Εκεί σώζεται η γλώσσα και εθνική μας συνείδηση. Γι' αυτό πολεμείται η Εκκλησία. Εδώ ριζώνει και το πρόβλημα της μη αναγραφής του ορθόδοξου θρησκεύματός μας. Για να αποσυνδεθεί τελείως ο Ελληνισμός από την Ορθοδοξία σε όλες τις δομές του εθνικού μας βίου. Αυτός είναι ο λόγος και γι' αυτό θα αντιστεκόμαστε μέχρι θανάτου. Το «Κρυφό Σχολειό» ήταν η ανεπίσημη φροντίδα της Εκκλησίας να διδάσκει τη γλώσσα και την ιστορία μας στα σκλαβόπουλα. Και έτσι σωθήκαμε με όλη την ιστορική μας ύπαρξη. Αυτό δεν μπορούσε ή δεν ήθελε να καταλάβει ο σοφός κατά τα άλλα, μακαρίτης καθηγητής Άλκης Αγγέλου και τον αντέκρουσε εθνικότατα και επιστημονικότατα ο καθηγητής κ. Φάνης Κακριδής. Αν στην πολυώνυμη δουλεία μας δεν είχαμε την κιβωτό της Εκκλησίας, θα καταντούσαμε όλοι «χανουμάκια» των Τούρκων ή των Φράγκων. Η Εκκλησία έσωσε τον τρόπο υπάρξεώς μας, τον πολιτισμό και το φρόνημά μας. Η Θεία Λειτουργία μας είναι η πηγή του πολιτισμού μας. «Ἄνω σχῶμεν τὰς καρδίας» και «ἀγαπήσωμεν ἀλλήλους». Αυτός ο «σταυρός» είναι ο πολιτισμός μας. Χωρίς «καλή καρδιά» δεν μπορούμε να πιούμε αδελφικά ένα ποτήρι κρασί και να συνευφρανθούμε με τον διπλανό μας. Και χωρίς «καθαρή καρδιά» δεν μπορούμε να πλησιάσουμε τον Θεό. Αυτά ζούμε στη Λειτουργία μας, αυτό το ήθος παράγει η ζωή μας στην Εκκλησία. Μέσα σ' αυτήν την κιβωτό, λοιπόν, θα σώσουμε την ταυτότητά μας. Γι' αυτό το θέμα των ταυτοτήτων δεν είναι ότι κάποιο στοιχείο της εθνικής μας ταυτότητας διαγράφεται (από λίγο θα διαγραφόταν και η εθνικότητά μας), αλλά το ΓΙΑΤΙ διαγράφεται. Και αυτό το ξέρουμε τώρα. Γεια σας!

Σύντομο βιογραφικό του ομιλητή

Ο Αιδεσ. π. Γεώργιος Μεταλληνός γεννήθηκε στην Κέρκυρα το 1940. Σπούδασε Θεολογία και κλασική φιλολογία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, επίσης Θεολογία, Ιστορία, Κοινωνιολογία και φιλολογία στη Δυτική Γερμανία. Είναι Δρ. Θεολογίας στην Αθήνα και Dr Phill στην Κολωνία. Σήμερα είναι καθηγητής της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών και διδάσκει ιστορία και πνευματικό βίο της Εκκλησίας της Ελλάδος κατά τη μεταβυζαντινή περίοδο. Κατ' ανάθεση διδάσκει Ιστορία και Θεολογία της Λατρείας.

Ο π. Γεώργιος Μεταλληνός βραβεύεται για την πολύπλευρη προσφορά του από τον Βουλευτή και Πρόεδρο της ΙΛΕΧ κ. Βασίλειο Πάππα

Τα βιβλία και οι επιστημονικές μελέτες και άρθρα του ξεπερνούν τα 300. Εκατοντάδες είναι τα ιστορικού, κοινωνικού και ποιμαντικού περιεχομένου άρθρα και οι επιφυλλίδες του σε εφημερίδες και περιοδικά. Βασικά βιβλία: «Το Ζήτημα της μεταφράσεως της Αγ. Γραφής εις την Νεοελληνικήν», «Βικεντίου Δαμοδού: Συνταγμάτιον Θεολογικόν», «Ελλαδικού Αυτοκέφαλου Παραλειπόμενα», «Παράδοση και αλλοτρίωση», «Ορθοδοξία και Ελληνικότητα», «Ελληνισμός Μετέωρος», «Ελληνισμός Μαχόμενος», «Η Εκκλησία μέσα στον κόσμο», «Ενορία», «Πολιτική και Θεολογία», «Ορθόδοξη θεώρηση της κοινωνίας», «Πηγές Εκκλησιαστικής Ιστορίας», «Τουρκοκρατία», «Αρχείο Θεολογικής Σχολής Χάλκης», «Θεολογική Μαρτυρία της Εκκλησιαστικής Λατρείας», «Σχέσεις και αντιθέσεις», «Παρεμβάσεις Ιστορικές και Θεολογικές», «Μικρά Ιστορικά», «Χριστός» κ.λπ.

Υπηρετεί ως κληρικός στον πανεπιστημιακό Ναό «Άγιος Αντίπας» (Οδοντιατρική Σχολή) και αναπτύσσει δραστηριότητα ανάμεσα στη Νεολαία. Είναι μέλος πολλών πανεπιστημιακών Συλλόγων, έχει εκπροσωπήσει επανειλημμένως την Εκκλησία της Ελλάδος και της Κύπρου σε συνέδρια, έχει λάβει μέρος σε πολλά επιστημονικά συνέδρια και είναι γνωστός ως ομιλητής στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Είναι έγγαμος με τη Δρα Θεολογίας κ. Βαρβάρα Καλογεροπούλου και έχουν τρία παιδιά. Γνωρίζει γερμανικά, αγγλικά, γαλλικά και ιταλικά. Έχει τιμηθεί με βραβεία και άλλες διακρίσεις.

Οι Εκδοσεις της Ιστορικης και Λαογραφικης Εταιρειας Χαλκιδικης (Ι.Λ.Ε.Χ.) περιλαμβανουν:

Α. Την ετήσια περιοδική της έκδοση "Χρονικά της Χαλκιδικής" (Βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών, 1974).

Β. Τα πρακτικά των Συμποσίων της Εταιρείας ως παραρτήματα της περιοδικής της έκδοσης "Χρονικά της Χαλκιδικής":

α. Α' Πανελληνίου Συμποσίου με θέμα: "Ιστορία και Αρχαιολογία της Χαλκιδικής".

β. Β' Πανελληνίου Συμποσίου με θέμα: "Αριστοτελική σκέψη".

γ. Γ' Διεθνούς Συμποσίου με θέμα: "Πολιτιστική Κληρονομιά και Αρχιτεκτονική Παράδοση στη Χαλκιδική και το Άγιο Όρος".

δ. Δ' Πανελληνίου Συνεδρίου με θέμα: "Η Χαλκιδική κατά την περίοδο της τουρκοκρατίας".

ε. Ε' Πανελληνίου Συνεδρίου με θέμα: "Ο Ελληνισμός της Μ. Ασίας, του Πόντου, της Ανατολικής Θράκης και η Χαλκιδική 1912-1940".

στ. Στ' Πανελληνίου Συνεδρίου με θέμα: "Ο Αριστοτέλης και η σύγχρονη εποχή".

Γ. Τις αυτοτελείς εκδόσεις:

α. Κων. Γεωργούλη, "Αριστοτέλης ο Σταγιρίτης".

β. Βασ. Ν. Πάππα, "Τα Εικοσάχρονα της Ιστορικής και Λαογραφικής Εταιρείας Χαλκιδικής, 1960-1980".

γ. Χρ. Μπαλόγλου, "Η Οικονομική Σκέψη των Αρχαίων Ελλήνων" (βραβείο της Ακαδημίας, 1993).

Δ. Την έγχρωμη ταινία μικρού μήκους (και βιντεοκασέτα) με τίτλο "Μικρό Οδοιπορικό στη Χαλκιδική" (Νέστορα Μάτσα). Διάρκεια 40'.

Ε. Την έγχρωμη αφίσα του φιλοσόφου Αριστοτέλη.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1960

ΑΛ. ΣΒΩΛΟΥ 10 • ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 546 22 • ΤΗΛ. & FAX: 0310 226170